

1. Přečti si:**Česká meziválečná literatura - poezie**

Během tohoto období došlo k zásadním společensko-politickým událostem, odrážejících se i v samotné literatuře.

Víru v silnou individualitu a technologický rozvoj zcela ochromila první světová válka (1914–1918), jejímž výsledkem byl mimo jiné i rozpad Rakouska-Uherska a vznik samostatné Československé republiky. Během tzv. první republiky došlo k do té doby neuskutečnitelnému kulturnímu rozkvětu českých zemí včetně početné německé menšiny. Ve 30. letech se naplno projevila tzv. velká hospodářská krize, vedoucí k prohloubení sociálních rozporů ve společnosti. V roce 1939 vypukla již druhá světová válka, trvající až do roku 1945.

V českém prostředí bylo období války spojeno i s intenzivním bojem o samostatný československý stát. Stupňující se tlak politické a kulturní veřejnosti vyústil v tvrdé perzekuce – Machar s Dykem dokonce skončili ve vězení. Po nástupu císaře Karla I., jehož první kroky vedly k částečnému zmírnění situace, někteří politici vyjádřili věrnost rakouské monarchii. Proti tomu se postavili literáti zveřejněním tzv. Manifestu českých spisovatelů z května 1917, který podepsalo přes 200 autorů.

Po válce nastal rozvoj demokracie (v literatuře charakteristický především pro silnou skupinu kolem Lidových novin), na druhé straně však bylo Československo ohroženo nástupem totalitních režimů v sousedních zemích (např. Polsko, Německo, Maďarsko). To se následně stále více projevovalo i na domácí scéně.

V tomto období vzniklo (popř. se rozšířilo) několik filosofických proudů, které ovlivnily literaturu:

1. Pragmatismus: Zdůrazňuje princip užitečnosti, svět může být spasen pouze lidskými skutky. Zdůrazňuje individualismus a popírá rozumové poznání světa. (např. Karel Čapek)
2. Existencialismus: Vznikl od slova existovat – být. Tento směr neguje vědu, pravdu a poznání považuje za subjektivní akt. Z toho vyplývá popírání rozumového poznání světa. Přichází uvědomění si smrti jako nutného konce, z toho vyplývá úzkost a vědomí osamělosti.
3. Marxismus-leninismus
4. Fašismus
5. Nihilismus

Prvkem, který výrazně ovlivnil literaturu, byl prudký rozvoj gramotnosti a vzdělanosti vůbec – to zvýšilo poptávku po literatuře a spolu s rozvojem techniky tak umožnil pokles ceny knih i časopisů. Se stoupajícím počtem čtenářů došlo ke zvýšení svobody a nezávislosti autora, což vedlo k souběžnému uvolňování konvencí a volání po ještě větší svobodě. Nedošlo sice k úplnému zrušení cenzury, ale došlo k jejímu radikálnímu omezení; po roce 1938 byla cenzura velmi přísná.

Prioritou bylo právo osobitého vidění světa a jeho prožívání, což vedlo k vyhranění mnoha uměleckých směrů. Každý z nich vyjadřoval určitý životní postoj a filosofický názor (některé skupiny si odporují, jiné se doplňují, ...). Drtivá většina básníků a spisovatelů prošla během svého vývoje několika styly, proto je většinou nelze jednoznačně zařadit. Většina směrů, této doby, pocházela z Francie, Itálie a Španělska, jejich trvání lze často vymezit relativně krátkým obdobím (cca 20 let).

Hlavními představiteli meziválečných básníků byli např. Jiří Wolker, Fráňa Šrámek, František Hrubín nebo Vítězslav Nezval.

2. Vytvoř výpisky z textu v následující podobě:

Nadpis

Charakteristika období:

Základní znaky:

Nové směry:

Autoři:

3. Vysvětli pojem cenzura (použij internet):

4. Sloka, verš, rým

V básni urči a označ: počet slok, počet veršů, rýmy, báseň se nauč recitovat.

Poštovní schránka
Jiří Wolker

Poštovní schránka na rohu ulice,
to není nějaká lečjaká věc.
Kvete modře,
lidé si jí váží velice,
svěřují se jí docela,
Psaníčka do ní házejí ze dvou stran,
z jedné smutná a z druhé veselá.

Psaníčka jsou bílá jako pel
a čekají na vlaky, lodě a člověka,
aby jak čmelák a vítr je do dalek rozesel,
- tam, kde jsou srdce,
blizny červené,
schované v růžovém okvětí.

Když na ně psaní doletí,
narostou na nich plody
sladké nebo trpké.

5. Shoda přísudku s podmětem

Doplň koncovky příčestí minulého, všechny tvary ústně zdůvodni.

Chlapci často hrával_ fotbal. Na podzim opadal_ listnaté stromy. Dívky rády tančil_ společenské tance.
Kuřata běhal_ po celém dvorku. Svíčky na svícnech stále svítily_. Psi na vsi každý večer hlasitě štěkali_. Krávy
se rozběhly_ po lučinách.

6. Základní větné členy

Ve všech předchozích větách podtrhni podmět a přísudek.

7. Najdi ve větách několikanásobné větné členy a urči je:

Př. Maminka i tatínek jsou mým vzorem. *Maminka i tatínek - podmět*

- Tatínek koupil mamince květiny a dárek.
-
- Přemýšlel a psal vždy o všem.
-
- Ani na tebe, ani na tvou setru nikdy nezapomenu.
-
- Zdalo se mi o novém autě, o letadlech i o kamarádech.
-
- Laskavost, lakota a závist jsou lidskými vlastnostmi.
-